

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 13 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 285.

V Ljubljani, v sredo 13. decembra 1899.

Letnik XXVII.

Državni zbor.

Dunaj, 12. dec.

Desnica na razpotju.

Dogodki zadnjih dni so poostri krizo. Sicer so češki poslanci minoli teden sklenili obstrukcijo le proti proračunu, a samo opozicijo proti nagodbi, kvoti in porazdelitvenemu zakonu. Z ozirom na ta sklep sem v zadnjem poročilu naglašal, da imajo Čehi dve železi v ognju: proti vladi in levici. Vlada bi bila v zadregi zaradi začasnega proračuna, a levičarji zaradi nagodbe.

Dotični sklep pa je v češkem klubu dobil le neznatno večino 21 glasov proti 17; glasovanja se ni udeležilo 24 članov. Ta okolnost pa dokazuje, da v klubu že prevladuje večina za obstrukcijo na vsej črti. Minoli petek se je v Pragi izvrševalni odbor posvetoval o nadaljni taktiki čeških poslancev. Dr. Fořt, vodja radikalnega krila v češkem klubu, je opravičeval svoj izstop iz kluba.

Večina odbora mu je pritrjevala in morda bi bila zmernejša stranka pod vodstvom dr. Engla ostala v manjšini, ko bi bili glasovali. Ker pa bi tak izid glasovanja ali prisilil dr. Engla, da odloži mandat, ali pa razdvojil češki klub, prepustili so klubu, da se odloči. Danes so se češki poslanci že ob 9. uri sošli v klubu ter do 11. ure razpravljali o taktiki. Zmernejši člani so prigo-varjali, naj bi se obstrukcija nadaljevala samo proti provizoriju. Seja je bila deloma jako živahna in se je končala brez sklepa.

Ako se v prihodnji seji češki klub odloči za obstrukcijo na vsej črti, torej tudi proti nagodbi,

kvoti in porazdelitvenemu zakonu, potem ne pride samo vlada v zadrego, ampak tudi desnica. Poljaki so že omahnili in z njimi utegnejo iti češki veleposestniki in katoliška ljudska stranka. Naša »Zveza« se danes odloči. Vse kaže, da desnica ne bode podpirala češke obstrukcije proti nagodbi. Vlada sicer nima zaupanja desniških strank, in zato bi se desnica še sprijaznila s češko obstrukcijo proti proračunu vsaj v toliko, da bi je ne ovirala. A nagodba se tiče skupne države in izrecna želja krone je, da se nagodba reši parlamentarnim potom. Desnica je toraj na razpotju. Ako češki poslanci sklenejo obstrukcijo tudi proti nagodbi, ostanejo bržčas osamljeni in združena desnica je bila. S tem pa nikakor ni rečeno, da bodo vsi ostali klubi desnice glasovali za nagodbo, kvoto in porazdelitveni zakon. Celo v poljskem klubu so nekateri, ki se bodo odtegnili glasovanju. Levica bode moralapriskočiti vladi na pomoč, ako sploh še letos nagodbene predloge pridejo iz odseka v zbornico. Take so danes razmere v parlamentu. Upanje je še vedno, da Čehi dopuste obravnavo o nagodbi v zbornici. S tem vzdrže večino, prisilijo levico, da plača račun za vladne usluge, in si konečno utrdi stališče za daljšo bodočnost.

Današnja seja

je bila precej živahna, zbornica jako dobro obiskana, ker se je bila raznesla govorica, da bodo Čehi obstrukcijo prenesli iz nagodbene in proračunskega odseka v zbornico. To se danes ni še zgodilo. Kot prva točka na dnevnem redu je bila vladna predloga, oziroma poročilo glede k v o t e.

Govorila sta malone do 4. ure češka poslanca Tekly in Karlik. Oba sta obširno govorila o češko - nemškem sporu ter konečno izjavljala, da sedanji vladi Čehi ne dovolijo ne nagodbe ne proračuna. Ob 4. uri posl. Treninfels predlaga konec debate; za predlog je glasovala s Poljaki in kat. ljudsko stranko vsa levica. Pri volitvi generalnih govornikov je bil po zbornici velik dir-in-daj. Levičarji so skušali dobiti oba generalna govornika. Progovornikov je bilo vpisanih samo 15, večinoma z leve. Čehi pa so se trudili, da bi bil contra - govornikom izvoljen dr. Fořt; zato so se med contra - govornike vpisali vsi člani »Slovanske krščanske - narodne zveze« in češki veleposestniki. Mej volitvijo so bili levičarji jako razjarjeni, ker je bilo več njihovih članov odsotnih in je zapisnikar Hofica imena levičarjev čital precej tiho, desničarjev pa glasno. Drugi so se norčevali, da so se n. pr. Nemci oglašali z »zde«, Čehi s »here«. Tišina nastane, ko dr. Pietak naznani izid volitve. Dr. Fořt je bil glavnim contra-govornikom izvoljen s 75 glasovi, dr. Lemisch je dobil 49 glasov. Glavni pro-govornik je dr. Menger. Oba govornika govorita jutri. Danes govorita še glavna govornika o Wolfovem nujnem predlogu dr. Šileny in dr. Verkauf.

Prihodnja seja jutri.

Predlogi in interpelacije.

V današnji seji je posl. Povše izročil dve prošnji c. kr. kmetijske družbe kranjske. Prva prošnja želi, da bi vlada strožje nadzorovala uvoz živine z Ogerskega, od koder se pogostoma našajo kužne bolezni. Druga prošnja hoče olajšanje

LISTEK.

Knjige družbe sv. Mohorja. 1899.

(Ocenili Cirilci.)

V.

Avstralija in nje otoki. Ivan Vrhovec. Težko je pisati zgodovinske in zemljepisne knjige tako, da jih bero ljudje radi. Kajti dandanes, ko išče vsakdo zabave povsod, je treba tudi poučno in resno snov podajati na tak način, da vzbuja zanimanje. Ne samo olikance tudi preproste ljudi miče lepa oblika. Če dobe torej ti v roke knjigo, ki govori o predmetu, kateri jim je malo znan ali nič, jih bo še manj zanimala, če ni prav po njihovem okusu spisana. Omenjena knjiga je v tem oziru važna. Seveda ne rečem nikakor, da tudi vsebina ni dobra. Vsekako pa trdim, da je gospod pisatelj sposoben še v lepši obliki nam podati kak spis, kar je že večkrat storil. Ali pisatelj tudi niso prosti v vsakem oziru; tako se je tudi prof. Vrhovec moral omejiti, da ne bi narasla tvarina preveč. Zavedajoč se pa, da ne piše povestij, izpustil je, kar strogo ne spada k temu predmetu. Vendar je pri vsem tem knjiga zelo zanimiva. Gospod pisatelj ima dar pripovedovanja, katerega mu ne more nihče odrekati, ima humoristično žilo, ki je marsikomu manjka. Zato ve marsikaj tako opisati, da je vsakomur všeč.

Med golo naštevaje manj zanimivih predmetov vtakne gospod pisatelj večkrat kako kratko opazko, ki se prav prileže; tu bere vzklik ali začudenje, tam kakšen kajpakda, da se ti pozornost na novo vzbudi in spomin ne opeša ali se utruji. Prof. Vrhovec ima jasne pojme o stvareh in svoje sodbe izraža kratko. To je primerno vzlasti za naše neuko ljudstvo, ki se ne more spuščati v analizovanje stavkov in še le iskati, kaj je hotel pisatelj povedati. Da bi si čitatelji laglje kaj predstavljali, se poslužuje gospod pisatelj hiperbol, ki se v obče lepo podajo, le na par mestih so previsoke. Poleg hiperbol ima veliko superlativov. Pri njem je veliko rečij velikanskih. Pa pustimo mu to izraževanje, ki se tu pa tam nagiblje k pretiravanju, saj vemo, da dandanes gane ljudi le še kaj posebnega.

Angleži, pravi, so najizobrazenejši narod, a Francozi bi bili tudi radi, ravno tako je več najlepših mest na svetu (to ni pisateljevo mnenje). Toda to so malenkosti. Gospod pisatelj ne fantazira; da se drži realne podlage, dokazujejo obile številke, katerih je skoraj preveč v knjigi kot v spisu za proste ljudi. Številke se kmalu pozabijo. Da bi nekoliko pomogel spominu, je gospod pisatelj pristavil čisto primero, vzlasti, če je govoril o velikosti pokrajin. Tako primerja avstralske dežele ali z Avstrijo ali s Kranjskim, številke pa dene večkrat v oklepaj. Štirijaške km. bi lahko vedno jednako pisal, zadostoyala bi v to kaka

opomba. Ker je spis namenjen v prvi vrsti prostemu ljudstvu, zato najdemo v njem na več mestih razlogo kakega pojma ali kake stvari, ki mora biti olikancu vže znana n. pr. kaj so ognjeniki, kolonije, kaj je kanibalizem, kabel i. dr. Često rabi slovensko besedo, poleg v oklepaju pa pristavi še besedo, ki jo rabi ljudstvo navadno. Kar je knjigi dodanega o svetovnem prometu, bo prav prikladno, ne samo za neučene, ampak tudi za olikance, ker piše gospod pisatelj živahno in plastično.

Čitatelja ne pusti mrzlega, ampak vzbuja v njem čustva. Stanje ubogih divjakov opisuje s takimi barvami, da se nam nehote smilijo, biča angleško vlado in brezsrčne naselnike tako, da se morajo vsakemu studiti.

Razdelitev je dobra; najprej govori o najdenju Avstralije, zatem sledi stanje njeno, predno se je pokazal vpliv evropski, potem o kolonijah in slednjič o misijonih. Isto razdelitev obdržal je v drugem delu.

Jezik je lep, besede pretehtane, le na nekaterih mestih smo zapazili malenkosti, ki se z njimi ne strinjamo. Čevlje bomo menda počasi izpremenili v metre. Če bi imeli v knjigi še kak boljši zemljevid Avstralije, ne bi nič škodilo.

Gospodu pisatelju bomo hvaležni za spis in želimo le, da bi nam zopet kmalu kaj enakega podal.

pristojbin pri prepisih kmetijskih domov; osobito naj bi se zakonito določilo, da se pri določitvah pristojbin odštejejo vsi vknjiženi dolgovi.

Dr. Gregorec in tovariši so danes vložili predlog, naj vlada izdela načrt zakona, s katerim se ustanovi nadsodišče v Ljubljani. Predlagatelj utemeljuje predlog s tem, da se sedaj prezirajo in preganjajo slovenski uradniki, da se v slovenskih okrajih nameščajo slovenščine nezmožni uradniki in da Slovenci v območju tržaškega in graškega nadsodišča ne dobe narodne ravnopravnosti.

Poslanec dr. Ferjančič in tovariši so v današnji seji predložili nastopno interpelacijo na voditelja naučnega ministerstva:

Kakor listi poročajo, vseučiliški profesor dr. Frischauf v Gradcu ni bil povabljen k slavnostim, ki so se dne 9. t. m. vršila na graškem vseučilišču, ker je na sumu, da je baje spisal več sestavkov za slovenske liste. Po pomoti je dobil povabilo, in ko so skušali od njega dobiti povabilo nazaj, je nekda dr. Frischauf rektorju in profesorскому kolegiju pisal razžaljiva pisma in tudi priznal, da je spisal dotične članke. Vsled tega je baje senat suspendoval prof. Frischaufa in pričel proti njemu disciplinarno preiskavo.

Navadno se sodi, da je akad. senat varuh prostosti in da vestno varuje svobodno misel svojih članov, in le vlade so doslej kaznovale profesorje. Sedaj je pa graški senat prevzel nalogo policijske oblasti, da bi usta zamašil svojemu članu.

Profesor Frischauf se je večkrat pokazal prijatelja Slovincem. On je častni član slovenskega »Planinskega društva« in, če se ne motimo, tudi odbornik podpornega društva slovenskih vseučiliščnikov v Gradcu. Podpisani torej vprašajo: Ali je njegovi prevzvišenosti znan ta dogodek? In če so poročila resnična, ali hoče nj. prevzvišenost potrebno ukreniti, da ne bodo preganjali profes. Frischaufa zaradi njegove prijaznosti nasproti Slovincem in slovenskemu dijaštvu?

Dr. Stojan in tovariši so danes interpelirali naučnega ministra, ali hoče letos dne 23. t. m. dovoliti prost dan na ljudskih šolah zaradi božičnega praznika.

Nedostojna borba proti opoziciji.

(Dopis iz Hrvatske.)

Ko je bilo poročilo hrvatske regnikolarne deputacije glede nove finančialne nagodbe z Ogersko razglašeno, mislilo se je, da bode prav zgodno, da se pošlje hrvatskemu saboru čim več resolucij o finančialnej samostalnosti, ker te resolucije govore najglasneje, da Hrvati ne morejo biti zadovoljni z novo finančialno nagodbo, tudi ko bi se jim izpolnile vse zahteve stavljene v omenjenem poročilu. To delovanje hrvatske opozicije je na vsak način le koristno a gotovo ne škodljivo za samo regnikolarno deputacijo, ki se ne boji brez razloga, da Mažari ne bodo hoteli odobriti niti onih pohlevnih zahtev, ki se nahajajo v omenjenem poročilu. A mesto da bi upotrebili na svojo korist ta najnoveji političen pokret, s katerim bi mogli Mažarom pokazati na nezadovoljstvo v narodu, udarili so proti njemu na najodločnejši način. Tako sta oba uradna časopisa kar osmešiti hotela ljudsko skupščino v Zagrebu in njene sklepe, posebno oni glede samostalnih financ. Dan za dnevom hvalijo današnji finančialni odnošaj nasproti Ogerski ter dokazujejo, da se ne sme in ne more spremeniti, češ da je nagodba od leta 1868 nedotakljiva.

Ob enem hvalijo ti ljudje pa tudi poročilo regnikolarne deputacije, da je dobro in spretno sestavljeno in vendar cela druga polovica tega poročila sestoji od samih tožb, kako zajedniška ogerska vlada zanemaruje gmotne zadeve Hrvatske. Zdaj pa rečite, če to ni prava dvoličnost! In vendar hočejo ti ljudje, da samo njih trditve obveljajo, a vsa druga mnenja se imajo zadušiti. Hrvati so po njihovi trditvi vezani na zvezo z Ogersko, četudi gmotno nazadujejo, saj je že sama zveza s plemenitim (!) mažarskim narodom toliko vredna, da se za njo nekaj žrtvovati mora. Toda narod hrvatski ni tako zabiti, da ne bi razpoznal, kdo njemu take nedostojne nauke deli, pa se zategadelj oklepa opozicije, ker sam dobro vé, da mu zveza z Mažari ni bila nikdar od koristi, a najmanje pod sedanjimi okolnostmi, ko mu je zatrta že gmotna jakost. Zato sklepa reso-

lucije za samostalne financije po mnogih krajih ter jih pošilja na hrvatski sabor.

Toda ta pokret za finančialno samostalnost je presenetil tudi mažarske politične kroge. Najpreje jih je malo osupnilo poročilo regnikolarne deputacije, ker dozda jim ni še nobenkrat v takem obliku resnice povedala. A vrhu tega je prišel še ta pokret. Skoraj vsi mažarski časopisi so se izjavili proti poročilu, a posebno še proti novemu pokretu za finančialno samostalnost. Kaj takega pa že ni mogoče dovoliti Hrvatom, ker po njihovem mnenju že tako preveč slobode uživajo. Najhuje je napadel hrvatsko opozicijo »Pester Lloyd«. Pravijo, da je pisal vse članke naperjene proti hrvatske opoziciji oni Gjorković, ki je kot hrvatski poslanec govoril v ogerskem saboru nam že poznate govore, a na skupščini v Oseku se izjavil proti današnji ogerski politiki na Hrvatskem.

Isti poslanec sedi tudi v hrvatske regnikolarne deputaciji ter je sodeloval pri sestavljanju omenjenega poročila. V »Pester Lloyd« se je pa najodločnejše izjavil proti vsem zahtevam hrvatskim, a posebno še proti finančialni samostalnosti. Tukaj se oponaša iznova Hrvatom, da se morejo finančialno vzdržati jedino v zvezi z Ogersko, češ da leta plačuje vsako leto primankljej za Hrvatsko za zajedniške poslove. A ta laž je že zdavnaj pobita, in vendar se še vedno pogreva po tem židovskem časopisu. Če mora Hrvatska plačevati vsako leto 8 milijonov le za obresti za državni dolg, od katerega pa se za Hrvatsko ni upotrebil niti vinar, potem seveda ni čudno, da Hrvatska komaj zmaguje svoja plačevanja. In vkljub temu ni še zemlja pasivna, kakor Mažari neprenehoma zatrjujejo, saj dobiva od nje Ogerska za zajedniške poslove celih 16 milijonov glđ.

Pa kaj se more misliti, da bi se Ogerska zares tako trgala za Hrvatsko, ko jej le ta zemlja ne bi nosila dohodkov? Že zdavnaj bi bili sami silili Hrvate, da si upravljajo s svojimi dohodki, da le njim ne bi bilo treba trošiti, kakor oni to licemerno zatrjujejo. Seveda če se bode na dosežani način ravnalo v finančialnem pogledu s Hrvatsko, potem seveda mora priti čas, da postane zemlja zares pasivna, a to bode le s krivdo ogerske vlade, a ne hrvatskega naroda. Zato hrvatska opozicija išče zdravila že za časa, dokler se da še pomoči. S polovičarstvom, s kakoršnim nastopa hrvatska regnikolarna deputacija, se ne da nič doseči, in sicer tim manje, ker sami domači hrvatski politični krogi privrženi današnjemu sistemu podpirajo čisto krivo politiko ogerske vlade naproti Hrvatske!

Ti krogi sami priznavajo, da se gmotno stanje hrvatskega naroda zanemaruje in da je treba v tem pogledu hitre in znatne podpore, z druge strani pa zmerjajo in zasmehujejo vse one, ki se borijo za gmotni napredek naroda na čisto zdravej podlagi, namreč na podlagi samostalnih hrvatskih financ. Žalostno je, da v tej borbi proti domoljubni stranki hrvatske opozicije nahajamo združene Hrvate privržene današnjemu sistemu z najhujimi sovražniki hrvatske samostalnosti in gmotnega napredka, ki se zbirajo okoli »Pester Lloyd«.

Če že ne v drugih, morali bi biti vsi Hrvati složni v borbi za gmotni napredek zemlje. Tukaj se ne bi smeli deliti na stranke, ko se gre za obstanek naroda, a seveda ob enem tudi za čast njegovo. Nedostojno je, da Mažari oponašajo Hrvatom, da jih oni vzdržujejo. Naj se pokaže in dokaže, da to ni bilo nikdar res, in da so to le mažarske sleparije, s katerimi hočejo zamazati oči onim, ki niso dosta odločni, da pogledajo, kaj se snuje in kuje za kulisami. Hrvatske samostalne financije so jedino sposobne, da razprše vse trditve naših protivnikov o naši finančialnej odvisnosti od Ogerske.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. decembra.

Odprava časniškega kolka. Kakor smo včeraj sporočili, ima gospodska zbornica svojo sejo prihodnji torek, 19. t. m. ob 12. uri. Kot prva točka je na dnevnem redu odprava časniškega kolka in sicer nje prvo branje. Glede te razprave trdijo nekateri, da jo bo večina zbornice smatrala za nujno in toraj rešila predlogo en bloc

v vseh treh branjih. Izključeno pa vendar še ni, da pride zadeva pred posebno komisijo in potem smemo biti zagotovljeni, da časniški in koledarski kolek ne bo odpravljen s 1. januarjem prihodnjega leta.

Skupni budgetni provizorij. Skupna vlada ima vedno manj upanja na pravočasno rešitev skupnega državnega proračuna za prihodnje leto, ker dela v delegacijah zelo počasi napredujejo. Sklenjeno je toraj neki že mej obema vladama in skupnim ministerstvom, da se predloži oziroma kar uveljavi proračunski provizorij za prve tri mesece in sicer na podlagi letošnjega proračuna. Ako se pa to zgodi, opusti se za to dobo tudi nameravano povišanje častniških plač z novim letom in bi regulacija stopila v veljavo potem, ko bi bil definitivno rešen državni proračun.

»Ultimo poslanec«. S tem maločastnim naslovom počasti praška »Politik« one zastopnike v državnem zboru, ki se samo takrat prikažejo v zbornici, kadar se izplačujejo dnevnine. »Politik« pravi, da je takih mož v češkem klubu več, in preti, da bo pričela objavljati imena vseh onih čeških zastopnikov, ki tako »vestno« zastopajo ljudske koristi in so s svojo »marljivostjo« pripomogli nasprotnikom do marsikateri zmage, doma se pa ponašajo kot najbolj goreče zagovornike stiskanega naroda. Konečno opozarja vodstvo kluba, naj se strogo ravna po klubovih določilih in naj zapadejo dnevnine takih poslancev brezpogojno klubovemu zakladu. — Ta opomin bi ne škodil še mnogim drugim desniskim zastopnikom.

Cesar o antisemitskih nemirih. Dunajska židinja »N. Fr. Pr.« objavlja nastopno poročilo: »V splošnih avdijencah je bil 11. t. m. dopoldne rabinec praške izraelitske občine, doktor Aleksander Kisch od cesarja vsprejet. Dr. Kisch je bil prišel, da se zahvali za odlikovanje z zlatim zaslužnim križcem. — Ko je rabinec v svojem ornatu stopil v avdijenčno sobo, prosil je vladarja dovoljenja, da se sme pokriti in izreči blagoslov, ki ga predpisuje mozaična religija. Cesar je dovolil in rabinec je najprej v nemškem in potem hebrejskem jeziku izrekel blagoslov . . . Potem se je dr. Kisch zahvalil za odlikovanje in vladar je odgovoril: »Zelo rad sem Vas odlikoval, kajti poznam Vašo lojalnost in zasluge, posebno za praško garnizijo«. Dr. Kisch je rekel nato, da to zahvalo vsprejemajo njegovi verniki v njegovi ožji češki domovini z največjo zahvalnostjo, cesarjeva milost jim je jedina tolažba v teh hudih časih. Cesar je odgovoril: »Da, Vaši verniki imajo sedaj hude dneve, toda sedaj se je obrnilo že na bolje. Jaz sem zelo nejevoljen radi teh surovostij«. Rabinec si je konečno izprosil dovoljenja, da sme te besede naznaniti svojim vernikom, in cesar je odgovoril: »Prosim, storite to«. S tem je bila avdijenca končana«. — Tako poroča prvo dunajsko židovsko glasilo.

Nadmoč Ogerske v državi. Ogerski liberalni poslanec Szilagyi je te dni pri neki priliki povedal več, za Avstrijo ne preveč laskavih resnic. Govoril je ta mož o kvoti ter izrazil mnenje, da bode Ogerska nadalje nekoliko preveč plačevala, vendar pa ni nikogar, ki bi mogel to dokazati. Sploh pa, nadaljuje Szilagyi, to vprašanje niti več ne pride v poštev. Odgovoriti treba samo na vprašanje, jeli naša vlada storila vse, da bi dosegla ugoden uspeh. To se je dokazalo in sedanje povišanje kvote se more smatrati k večjemu za nezakrivljeno nesrečo. Nikakor pa nam ni treba obupavati. Glavna stvar je, da je stališče Ogerske v monarhiji v inozemlju znova pridobilo na važnosti. Nadmoč ogerske polovice v monarhiji priznava celi svet in to je za nas dovolj. — Kaj pač poreko k temu avstrijski državniki?

Amnestija na Srbskem. Peterburške »Novoje Vremja« javljajo, da je srbski kralj Aleksander grofu Goluchowskemu zagotovil, da pomilosti obsojene srbske radikalce na dan sv. Nikolaja, ki je pri pravoslavni dné 18. t. m. To je pogoj sestanku srbskega kralja Aleksandra z avstrijskim cesarjem, ki je določen na 29. t. m. Kakor znano, srbski kralj prvokrat ni bil vsprejet pri cesarju. Tedaj se je na vse strani ugibalo, kaj bi bilo temu vzrok. Na odločno zahtevo poslanca Kramača v delegaciji grof Goluhowski ni hotel dati nikakega določnega odgovora. Ruski, gotovo najbolj poučeni krogi, so sedaj zvedeli resnico, in

nesporazumljenje mej Dunajem in Belgradom je poravnano.

Pomnožitev nemške mornarice v pruskem državnem zboru. Nemški državni zbor je včeraj vlada zopet osrečila z novo predlogo o pomnoženju nemškega brodovja. Kajpada so člani centra in njih zavezniki komaj pričakovali tega božičnega darila. Predložil je vladni načrt sam državni tajnik grof Bülow, ki je s svojim dolgotrajnim govorom menil kar elektrizovati celo zbornico. Svojega namena mož seveda ni dosegel, razun pri zvestih vladnih mamelukih. Govoril je o vseh množicah vzrokih, ki nujno zahtevajo pomnožitev nemških vojnih ladij, ter obširno razpravljaj o raznih javnih in tajnih državnih zvezah. Trozveza je igrala seveda prvo ulogo, potem je prišla zveza z Rusijo, Ameriko in konečno prijateljske razmere s Francozi in Angleži. Jeli bilo potrebno in umestno tako utemeljevanje vladne predloge, o tem je prepričan menda samo grof Bülow. Značilen je pa naslednji njegov izrek: Nkaki zunanji moči nočemo do živega, toda ne pustimo se od nikogar teptati z nogami ali potiskati v stran. — S temi besedami pa je državni tajnik namignil, da ni vse tako v redu, kakor je prerokoval.

Socijalne stvari.

Dr. Ratzinger

Vsak, ki se peča s sociologijo, mora poznati ime plodovitega in duhovitega pisatelja dr. Ratzingerja, ki je umrl dne 3. dec. v Monakovem. Rojen je bil dne 3. aprila 1844 v Rickeringu na Bavarskem in bil 1. 1868 promoviran v Monakovem doktorjem bogoslovja. Takrat je izdal lepo knjigo: „Geschichte der kirchlichen Armenpflege“. Deloval je pri raznih listih kot sodrnik in urednik in veliko pripomogel, da so se v širših krogih zbištrili pojmi o sociologiji in da je od liberalcev zaslepljeno občinstvo začelo premišljevali veliko kulturno in socijalno silo katolicizma. Med njegovimi večjimi spisi so omeniti „Die Volkswirtschaft in ihren sittlichen Grundlagen“, „Erhaltung des Bauernstandes“, „Die Bierbrauerei in Bayern“. 1893 je bil izvoljen v bavarski deželni zbor. 1898 v nemški državni zbor. Če je tudi v politiki hodil sem ter tje svojo posebno pot, so njegovi spisi vendar vredni, da opozorimo na nje svoje čitatelje ob njegovi smrti.

Zavarovanje za delavce brez dela.

Veliki svet kantona Baselskega mesta je sprejel zakon o delavskem zavarovanju za brezdelnost, kateremu bo podložnih 16.000 delavcev. Zavarovani vplačajo na leto 63.000 fr., država 30.000 fr. Država prevzame stroške za ustanovitev in upravo, ki bo stala letnih 15.000 fr. Doneski delavcev na teden bodo med 2½, do 50 cts. po višini plače. Delodajalci vplačujejo po 10 do 20 cts. za delavca. Zavarovaneec dobi pravico do podpore, če je brez dela, a je moral v Baselu eno leto delati in 6 mesecev doneske plačevati. Podpira se na leto po 70 dnij s podporo 70 cts. do 2 fr. na dan po doneskih in po številu otrok. Proračunjenih je letnih izdatkov 163.580 fr. in dohodkov 180.863 fr. S 1. majem l. 1900 stopi zakon v veljavo, če ga potrdi narodno glasovanje.

Zoper vivisekcijo.

Profesorji na medicinskem oddelku visokih šol rabijo za svoje poskuse žive živali, katere režejo in mučijo, da na njih kažejo razne fiziološke svoje trditve. Na Dunaju se je ustanovilo društvo „vivisekcijskih nasprotnikov“, katero hoče to mučenje zabraniti. Na Dunaju se je predlagalo v občinskem zastopu, da pristopi mesto k temu društvu. V poročilu se naglašja, da vivisekcijo rabijo zlasti židovski profesorji in da jo je v sedanjem obsegu vpeljal prof. Salomon Stricker.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. decembra.

(Javno predavanje.) Danes bode ob 8. uri zvečer v velik dvorani „Katol. Doma“ govoril č. g. Evgen Lampe o svetovni vojski in svetovnem miru. K obilni udeležbi vabi odbor „Slov. kršč. soc. zveze“. (45 retoričnih vprašanj.) V 282. št. „Slovenskega naroda“ povprašuje „star duhovnik

(sic!) — z dežele“ z nič manj nego petinštiridesetimi vprašalnimi stavki: »Jeli res vera pri nas v nevarnosti?« Nekaj najduhovitejših otmimo le tu pozabnosti! »Kdo pa je na Kranjskem ali sploh na Sloven., ki dela in ruje proti veri? Morda stariši ne puste svojih otrok krstiti? Jim li zabranjujejo sv. birmo? Jim li prepovedujejo hoditi k spovedi in sprejemati sv. obhajilo? Morda ne stopajo odrasli radi v sv. zakon pred oltar? Ali se umirajoči ne spravljajo z Bogom? ... So li ljudje za cerkvene potrebdine gluhi? Ne kupujejo li zvonov, orgelj, oltarjev ... Ali se branijo plačevati sv. maše in duhovniška opravila? ... Kaj pomenja torej križarska vojska proti narodu (?!), ki sprejema sv. zakramente, ki polni cerkve, ki zida in kinča tempeljne in kapelice ter stavi križe? ... Zakaj slikate (o duhovni bratje!) strahove, katerih ni ... Zakaj pa zlorabljate — v slab namen — hišo božjo, leco, spovednico, vero in naše dostojanstvo? Zakaj ne opravljate svoje službe, kakor jo opravljata sodnik, davkar, itd. ... Zakaj se pa Vi, duhovniški sobratje, vtikate kot duhovniki v zadeve, ki niso z vero in našo službo v nika koršni zvezi, ... ali pa se tičejo le Vaše zasebne ambicije? ... Po katerem merilu pa opazujete versko propadanje posameznikov in družin? Se li dá sploh verski čut presojati nekako takó, kakor toplota, teža, napetost, vlaga, vzdržnost? Se sme li in zamore versko mišljenje brez izjeme pri raznih stanovih po enem in istem kopitu presojati? Ali ni bistvenost »jedro« vere morala? ... Jeli bistveno, ali nosi duhovnik »kanone« ali pantalone, kmet jerhaste ali dolge suknjene hlače? ... Ali je versko čutje v dobi 30—40 let oslabe lo, postaralo? So li katoličani iz prošlih let strohnili ali res brezverski postali? ... — Kdor na vseh 45 vprašanj »pametno« odgovori, ta ima v rokah samó 45 dokazov za to, da »ni res vera pri nas v nevarnosti«. To je v resnici krasno! Vemo, da postane star človek zopet otročji. Vender takó »starega duhovnika« pa mislimo, da na celem katoliškem svetu ni, da bi dandanes Slovincem v »Slov. Narodu« stavil tako razvito inteligentna retorična vprašanja. Taka vprašanja spadajo k večjemu v kak »katekizem liberalne neumnosti v vprašanjih in odgovorih«. ... Naj se po onih 45. dovoli še nam eno samo vprašanje: Kaj pa, ko bi bil oni »stari duhovnik« gospod — Korel Slanc???

(Slovensko gledališče.) Jutri, v četrtek, 14. t. m. uprizore se v prvič v prenovljeni obliki »Rokovnjači«, kateri so v pretekli sezoni izme j vseh iger najboljšo vspeli. Uprava hrvatskega narodnega gledališča v Zagrebu zanima se za to slovensko narodno igro in jo namerava v hrvatskem prevodu uprizoriti. K jutrišnji predstavi povabila je intendanca dramatičnega društva tudi zastopnika intendance hrvatskega narodnega gledališča.

(Osebnosti.) Alojzijeviski prefekt čast. gosp. dr. Mihael Opek a je imenovan pomožnim učiteljem na tukajšnji višji realki. — Poštним praktikantom je imenovan c. kr. davčni praktikant Frid. Tomažič v Ljubljani. — Dež. viš. sodišča svetnik dr. Evgenij pl. Pflügel v Trstu je imenovan podpredsednikom ad personam na tamkajšnjem dež. višjem sodišču. Svetovalec tržaškega višjega dež. sodišča Ludovik Tomasich je šel v pokoj ter dobil naslov in značaj dvornega svetovalca. — Namestu pokojnega monsignora Marušiča je imenovan šolskim nadzornikom v Gorici za verski pouk čast. g. kanonik Tom sig. — Dr. Henrik Tuma v Gorici je odstopil od predsedstva goriške »Trgovsko-obrtne zadruge«.

(Za mestne ubage) je zapustil pokojni trgovec Winkler 200 gld.

(Iz Krajske gore.) Prešli so lepi dnevi. Pro roki so se vrezali. Jelo je po malem snežiti v noči od 7.—8. A snega je le malo, komaj za kakih 10 cm. Temperatura pa je zelo nizka. Zjutraj je bilo 14° R. Sploh je pa pri nas mnogo novosti prav za prav bilo, a ni ga človeka, da bi jih bil spravil na papir ter poslal v deželo. Bo že nekako tri tedne, kar sta dva človeka nabirala suhljadi po gozdu. Ker je bilo mrzlo, sta zakurila, veter jima je pomagal in kmalo je gorel gozd in zgorelo ga je tri orale. Požarna bramba iz Kranjske gore je

šla na pomoč ter omejila ogenj. — Že skoro pozabljena pa je slovesnost, katera se je vršila v prijaznem Podkorenu. Ondukajšna cerkev je že močno potrebovala poprave. Župnik Ant. Žlogar je iz te cerkvice napravil uzorno cerkvico. Vsa cerkev s stolpom vred je prenovljena znotraj in zunaj. Prejšnjo že 200 let staro streho smo zamenili z novo, znotraj pa smo tudi odbili star omet in smo jo lepo pobarvali in okrasili s slikami in okraski. Na svodu so tri nove fresco slike predstavljajoč življenje sv. Andreja, cerkvenega patrona. Prva predstavlja njegov poklic, druga pozdrav križa v Patras in tretja njegovo pove ličanje. Vse tri slike so se izborno posrežile in delajo čast gospodu Bradašku iz Kranja. Isti slikar je napravil še dve stenski, liki: Sv. Družino in sv. Mihaela. Zelo lepa je ornamentika. Barve so srečno izbrane. Ličen je tudi nov cementni tlak. Ni mi treba omenjati, da je tudi g. Vurnik svoje delo kar najbolje izvršil, saj je on znan večak v svoji stroki. In kot tak nam je napravil vse tri altarje; deloma jih je prenovil, deloma naredil iz novega. Gospod Jarnej Gregori, domačin, pa je napravil lepe klopi ter je žel občno pohvalo. Novi sohi za stranska altarja, delo gospoda Vurnika, sta bili slovesno preneseni iz hiše darovateljev v cerkev. Špalir je napravljala dekliška Marijina družba. Slavnost so povzdignili tudi sosedni duhovniki gg. dekan Novak iz Radoljice, ki je kipe in podobe blagoslovil, gospod kanonik Rozman iz Ljubljane, ki je imel slovesno sveto mašo in prelep govor o tej priliki. Pri vsem tem nas je podpiralo lepo vreme, četudi v poznem jesenskem času. Popoldne po litanijah pa je bil pri Razingerju občni zbor Ciril in Metodove družbe z običajnim vspešnim kratkim nagovorom in izvolitvijo načelnštva za bodoče leto. Shod se je vršil najlepše, zlasti pa je k temu pripomogel domač pevski zbor s pomočjo nekaterih gostov iz Dovjega in Mojstrane.

(Iz Novega mesta.) Naznanili ste vže, da je imela naša vrla godba meščanske garde 2. decembra koncert v korist tukajšnji dijaški kuhinji. Naj Vam sporočim še o lepem vspehu. — Kako priljubljena je naša stara godba, je pač najlepše pokazalo veliko število obiskalcev — dvorana je bila polna odličnega občinstva, med katerim smo videli prve novomeške dostojanstvenike. Dohodkov je bilo 102 fl. 50 kr. Po odbitih troških za godce razsvetljavo itd. je ostalo še 50 fl. 22 kr., ki se za ta veliki dar najpristrčneje zahvaljuje proseeč Boga, naj obilno povrne vsem, ki so kaj pripomogli k lepemu vspehu. Dijaška kuhinja novomeška preskrbuje letos opoldne 60 in zvečer 40 dijakov z zdravo tečno hrano. Moli in jè se skupno v posebni obednici v hiši katoliške družbe rokodelskih pomočnikov. Kuha se samo za dijake. Kuhinjo, ki močno vpliva tudi na pridnost in vedenje naših gimnazijalcev, priporočamo v blagovoljno podporo.

(Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.) Obtožen krivih priseg stal je včeraj od 9 ure zjutraj skoro do 12. ure po noči pred porotniki 60 letni vdovec Gr. Kobler iz Železnikov. Vprašanja so se glasila: Jeli Gr. Kobler kriv, da je v svoji pravni zadevi proti kranjskemu trgovcu Franu Dolencu krivo prisegel, da mu leta v njegovem stanovanju v Železnikih ni izročil 455 gld., da mu tudi ni izročil pred notarjem v Škofji Loki 2300 gld. in da mu tudi ni izročil delne svote od kupčije z Gartnerjem 1200 gld. Kobler je trdil, da je svak Dolenc poplačeval kar sam njegove dolžnike — da ima od njega še tirjati znesek 803 gold. Dolenc se je branil položiti račun ter ga je v to prisilila sodnija. Zagovarjal je Koblerja dr. Krisper, ki je dokazoval, da bi bila dolžnost trgovca Dolenca imeti račune v redu kar mu je tudi povedala graška sodnija, ne se pa izgovarjati semtertje s slabim spominom. Kobler je bil oproščen. — Danes je bil pred porotniki hlapec Luk. Korina iz Lukovice radi uboja. Služil je Veverju v Lukovici ter bil prijatelj kovača Jožeta Korošca, ki je služil pri istem gospodarju. 12. pr. m. sta pila skupaj pri Bevcu. Po noči so dobili Korošca mrtvega na cesti s prerezanim vratom. Korina priznava, da je on storil to dejanje, ker ga je močnejši Jože pretep al. Zbežal je po dejanju na travnike in od tod domov, kjer se je skril v senu. Do pretepa mej

njima je skoro gotovo privedla Korinova ljubosumnost. Imel je deklo tako rad, da je rekel ljudem: »Vzel jo bom, pa šel v kak nemški kraj, da ne bo nikogar razumela«. Porotniki so potrdili vprašanje o uboju in zanikali, da bi bil dejanje storil v pijanosti. Dobil je 4 leta ječe s postom na usodni dan.

(Čerbar Golič iz Celja, zopet obsojen.) To je še reminiscenca znanega Bovhovega procesa. Davčni oficijal g. Knez je pri obravnavi, ko je bil gosp. Bovha oproščen natvezenege mu hudodelstva, izpovedal, da je ex-čerbar Golič napadalce Bovhove hujskal z besedami: »Haut's den Windischen nieder!«. Drž pravdnštvo je proti ex-čerbaru vložilo tožbo zaradi hujskanja. Pri glavni obravnavi dne 11. t. m. se je imel Golič zaradi navedenih besed zagovarjati pred okr. sodnikom. G. Knez je svojo izpovedbo v polnem obsegu vzdržal, Golič pa korajžno tajil. Sodnik se je o Goličevi krivdi prepričal, ter mu prisodil 48 ur zapora ali 10 gld. denarja. Vseh izgrediv so seveda bili le — Slovenci krivi!

(Krščanski socijaleci na Goriškem) so se začeli pridno gibati. V nedeljo dne 10. t. m. je sklicalo katoliško delavsko društvo v Gorici javen ljudski shod v Kanal. Shod se je vršil v prostorni občinski dvorani, ki se je dubkom napolnila. Govorila sta gg. dr. Pavlica in jurist Carli, prvi o potrebi kršč. naziranja v javnem in privatnem življenju in pogubonosti liberalnih načel, drugi pa o socijalizmu, današnjem bednem stanju in gospodarski organizaciji. Navedel je iz zgodovine vzroke sedanje revščine in pokazal na sredstva, kako temu odpomoči. Omenjal je zadružne postave iz leta 1873. in priporočal organizacijo v gospodarskem oziru. Sklenila se je na predlog dr. A. Pavlice konečno tudi resolucija, s katero shod obsoja sedanji nekrščanski način prepiranja med »Gorico« in »Sočo« in se izrekel za kršč. načela.

(Volitev na Goriškem.) Dne 21. t. m. ob 11. uri dopoldne je shod goriškega slovenskega veleposestva, da se dogovori radi kandidata pri dopolnilni drž. volitvi namesto odstopivšega grofa Alfreda Coroninija. Shod sklicuje polit. društvo »Sloga«.

(O koroškem dež. šolskem svetu) poroča »Mira«: Za dōbo 6 let so imenovani za ude c. kr. deželnega šolskega sveta koroškega gg. stolni kanonik dr. A. Müller, ravnatelj celovške realke Jož. Opl., evangelski pastor R. John e in ravnatelj beljaške gimnazije A. Zeehe. Le ta je imenovan na mesto vadniškega učitelja g. K. Preschern a. — Ta imenovanja so v marsičem značilna. Nasprotniki so g. Preschern a smatrali kot Slovence in ga imeli za nekakega zastopnika Slovencev v deželnem šolskem svetu. Mi ga seveda nikoli nismo mogli upoštevati kot Slovence, ker se nam je kazal povsodi nasprotnega. Sedanja vlada pa ni smatrala niti to več za potrebno, da pošlje v deželni šolski svet vsaj kakega »Parade - Slovence«, in je na njegovo mesto imenovala Nemca! Nov dokaz, kako so nam »naklonjeni«. — Presenečiti je moralo, da so poklicali v deželni šolski svet beljaškega gimnazijskega ravnatelja in ne celovškega. To se spravlja v dotiko s tem, da so beljaški gimn. prof. soriji ugovarjali »Bismarck-ulici, dočim celovški, kakor zadnjič omenjeno, o tem trdovratno molčé!

(Judeževi groši.) Da nemški »schulverein« sili samo v slovenske kraje, o tem se je že mnogo krat pisalo in to dokazuje tudi sledeče: »Schulverein« bode letos prižgal božična drevesca v naslednjih šolah na slovenskem Koroškem: Železna Kapla, Rožek, Vetrin j in Mohlič e. Vodja Steinlechner v Celovcu je dobil v ta namen od »schulvereina« samega 200 gld. in »od drugih strani« tudi 200 gld. Radovedni smo, kje so tiste »druge strani«. Ne motimo se bržkone, ako rečemo, da pridejo svōte v ta namen tudi iz blaženega »rajha«. Vidi se torej, kako »schulvereine« ne skrbi za nemško deco, marveč se veiljuje le na slovenske kraje, da z Judeževimi groši lovi slovenske otroke.

(Koroške novice.) V Škofičah nad Vrbskim jezerom se je dné 26. nov. pri drsanju ponesrečil v Tratnikovem ribnjaku 12-letni M. Knes. Udril se mu je led in neprevidni fant je utonil. — V Apačah sta pogoreli dné 28. nov. dve veliki kmetiji. Zažgal je šleten fant, ki je igral z vžigalicami. V veliki nevarnosti je bila vsa vas in tudi cerkev. Na pomoč je prihitela požarna bramba iz

Šmarjete — Na Grebinjski gori je pogorela Melišnikova kmetija. — Iz deželnega šolskega sveta izstopivši vadniški učitelj g. K. Preschern je dobil zlati zaslužni križec s krono. — Sodnik v Železni Kapli, g. A. Rotschedl je prestavljen v Velikovec. gosp. J. Krištof iz Šmarja v Železno Kaplo. Za sodnika v Pliberku je nastavljen gosp. sodn. pristav H. Detitscheg. Dosedanji sodnik v Pliberku, g. Schaden, je stopil v pokoj. — Četrto porotno zasedanje letošnjega leta je v Celovcu od 11. do 18. decembra. Pred porotnike pride 17 oseb. Med njimi je tudi gosp. Tschulik, urednik lista »Kärntner Zeitung«, kateri toži častna dvojica Dobernik in Lakner, katero je Tschulik malo trdo prijel in ki ga zdaj toži radi »razžaljenja časti«. — Telefonična zveza med Beljakom in Celovcem se je dné 10. t. m. izročila javnemu prometu. — Mestno godbo snujejo v Celovcu. Mestni zbor bo dal zato vsako leto 3000 gld.

(Ptujski občinski svet) je pooblastil 10. t. m. svojega župana, naj stori najodločnejše korake proti »hujskajočemu« pisarjenju »Slovenskega gospodarja« in »Südsteirische Post«. Može, katerim ni všeč taka pisava, so obč. svetniki Brigola, Kazimir, Sellinschegg Sadnik in Kerže. Kdor prečita ta imena, ve, kaj jih boli v imenovanih časopisih.

(Zažugana stavka.) V nedeljo so imeli graški grafiški delavci shod, na katerem so po burnem debatovanju sklenili, da prično danes v sredo ob 9. uri zjutraj stavko, ako ne ugođe delodajavci njih zahtevam, namreč deveturni delavnik in posebno plačo za vsako čezurno delo. Bržkone se bodo podjetniki vdali, zlasti ker se je prva litografična firma Matthey že vdala zahtevam delavcev.

(V čast vrlemu orožniku.) Dne 2. julija 1853. je bil orožniški vodja v Ložu Anton Prev c zavratno umorjen v službi. Tovariši so mu postavili spomenik, ki se je pa s časom zelo pokvaril. Tovariši so sedaj žrtvi svojega poklica popravili spomenik ter ga te dni z blagoslovom č. g. župnika Ponikvarja slovesno odkrili. Pri ginljivi slavnosti je bil navzoč tudi ritmoster g. Jožef Binowetz, mnogo uradnikov in ognjegasna društva.

(Ljubljanskemu obč. svetu) bi toplo priporočali ob njegovi ljubezni do dvoran, da napravi še jedno dvorano, pa ne luksorijozno ampak tako, v kateri bi se mogli ljubljanski ubožci greti po zimi. Taka dvorana bi bila potrebnejša, nego je ona v »Mestnem Domu«.

(Župan, ki ne hodi v cerkev.) Lahon Stiglich iz Veprinaca v Istri tožil je č. g. župnika Ellnerja, da je v cerkvi govoril ljudstvu, »kako more spoštovati kakega župana, ki nikdar ne gre v cerkev«. To je župan obrnil nase ter bil »razžaljen«, dasi je pripoznal, da res skoro nikdar ne gre v cerkev. Okrajno sodišče pa tudi dež. sodišče v Trstu je župnika oprostilo in »razžaljenega« župana obsojilo v povrnitev stroškov.

(Pri občinskih volitvah v Umagu) v Istri utegne zmagati narodna stranka, ker bodo Italijani razdvojeni.

(Na smrt na vislicah) je bil včeraj obsojen pred tržaškim porotnim sodiščem 27-letni kovač Anton Mikulič iz Gradišča okraj Podgrad. Pred porotnike ga je prignal ta le dogodek: Kmet Miha Šegulin je pil z obtoženim dne 8. nov. v neki žganjariji v Gradišču. Mikulič ga je spremljal domov. Mej potom se je zvrnil voz in koni so zbežali s sprednjim delom voza. Ko je Šegulin vjel konje, zapazil je, da mu je Mikulič odnesel svetilko. Šel je ponjo na Mikuličev dom. Mikulič ga je sprejel s kamenjem in ga končno s sekiro pobil na tla. Tudi za Šegulinovim tovarišem Kocijančičem je tekla sekira, da bi ga umoril, a mu je ušel.

(Zmrznul je) v noči od 3. na 4. t. m. 50 letni kovač Fr. Pohlin iz Medije pri Kolovratu. Prejšnji popoldan se je precej navlekel žganja in zabredel v bližnji potok. Našli so zmrznjenega do pasa ležečega v vodi.

(Pogorelo je) dne 3. t. m. popoldne gospodarsko poslopje posestnika Fr. Petroviča v Lesnem brdu. Škode ima 823 gld., zavarovan je bil za 670 gl.

(Napaden postiljon.) Včeraj popoldne je bil postiljon Matej Gorišek na poti iz Bakra v Reko napaden. V gozdu so ga napadli trije našemljeni možje ter mu oropali denar. O napadalcih ni sledu.

(Nesreč.) Na Starem trgu je nekdo povozi prodajalko kruha. Ponesrečena se zove Kos. — Knezov hlapec si je zlomil nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

(Nesrečen restavrater.) Restavraterju Vosperniku poleg Krapševe kavarne se je danes po noči pričelo bloditi. Prepeljali so ga v blaznico.

(Zima v Gorici.) Sneg je včeraj zapadel tudi v Gorici. Pač nekaj nenavadnega! Tudi drsališče na Barovšču je bilo včeraj letos prvič sposobno za rabo. Tudi to je za Gorico redkejši slučaj ob tem času.

(Zanimiv prirodni pojav.) Soča se je pozgubila v zemljo 4 ure na daljavo od izvira proti Bolcu. Sedaj bodo lahko preiskavali znamenito votlino ob izviru.

(Strašna mati.) Dekla Roza Komavo je te dni povila dete, katero je po porodu usmrtila ter vrgla v greznico. Temu groznemu činu je prišla na sled hišina Josipina Pahor.

(Smreka zmečkala) je na Homcu v kobaridskem okraju šletnega šolarja. Nabiral je smolo, pa se hlod zvrne nanj.

(Dolgoprstni Meksikanec) Franc Krevs 67 let star, je pred davnim časom zapustil svoj lepi domači kraj Mirno Peč na Dolenjskem in šel v daljno Meksiko. Hotel je kri preliti za cesarja Maksa, pa je ostal pri življenju. Ko je prišel nazaj, ni bil več prejšnji junak in na stara leta je pričel celo krasti po Štajerskem. Predvčerajšnjim se mu je v Gradcu tolika pridnost poplačala s 4 mesečnim zaporom.

(Zanimiva občinska volitev.) V Dunajskem Novem Mestu sta bila predvčerajšnjim pri občinski volitvi v III. razredu izvoljena eden krščanski socijalec in jeden socijalni demokrat. Prvi je dobil 844 glasov, drugi 808 glasov. Nemško-nacionalni kandidati so dobili samo 147 glasov.

(Trideset tisoč kron) izdaja država za vzdržanje ljudsko nemškega pouka v nemškem jeziku samo za Pulj. Ogrómnemu številu Slovencev v Trstu in v Gorici ne da za slovenske ljudske šole ni vinarja!

Društva.

(Slovensko dilet. gledališče v celjskem »Narodnem domu«) veseli se občnega zanimanja. Zadnja predstava igre »Tat v mlinu« ali »Slovenec in Nemec« prijala je tako zelo občinstvu, da se bode na občno zahtevanje v nedeljo dne 17. t. m. ponovila. Blagajnica otvorila se bode ob 1/7. uri, začetek predstave pa ob 1/8. uri zvečer. Vstopnice se pa dobivajo tudi v trgovini Dragotin Hribarja.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je došlo od 15. septembra t. l. do danes naslednjih rodoljubnih prispevkov: Iz nabiralnika v cirkniškem konsumnem društvu 2 gl.; g. kapelan J. Stabuc iz g. Pernatovega nabiralnika v Št. Lovrencu 5 gld. 10 kr.; podružnica v Lehnu na Pohorju 4 gl.; g. dr. Danilo Majaron mesto venca na krsto + Stanka Pirnata 10 gl.; gospa Micika dr. Karlovšekova, pokroviteljica ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Celju 100 gld.; gospa Ana Majdičeva, soproga veleposestnika in paromlinarja v Hudinji pri Celju, pokroviteljica 100 gld.; g. podnačelnik podružnici »Opače in okolica« 15 gld. 50 kr.; g. nadučitelj Josip Žirovnik iz Gorjan iz nabiralnika »restavratorja v Vintgarju« 1 gld. 75 kr.; g. korni vikar Josip Cerjak zbral je ob več prilikah za šolo na Muti 14 gld. 50 kr.; gospica Zora Lenarčičeva ob priliki vrhniške velike skupščine pri obedu 35 gld.; podružnica Vipava 2 gld. 20 kr.; č. šolske sestre v Velikovecu 35 gld.; ženska podružnica Stari trg: udnine 1 1898 14 gld. in dohod veselici 1. oktobra 1899 56 gld. 33 kr.; g. župnik Anton Gabron iz Skočidola 58 gld.; podružnica »sodni okraj Brdo« 52 gld. 10 kr.; — poslala tudi iz nabiralnika v Lukovici 2 gld.; g. blagajnik v Ljutomeru Janko Karl nabral za mutesko šolo ob odhodu kap. Weixla 13 gld.

(Konec prih.)

Darovi.

Za »Dijaško kuhinjo v Kranju« so darovali namesto venca na krsto umrlega P. Mayra A. gg.: K. Florian 5 gld., C. Piro 1 gld., Al. Lavrenčič 1 gld., Andr. Žumer 1 gld., Ferd. Sajovic 1 gld., Fr. Chrobath 1 gld., ravnatelj Jos. Hubad 1 gld., Al. Seliškar 1 gld., Fr. Peterlin 1 gld., dr. Ed. Šavnik 1 gld., Ferd. Polak 50 kr., F. Majcen 50 kr., dr. J. Žmave 50 kr., Janko Sajovic 50 kr., Juraj Režek 50 kr., neimenovan 50 kr. in K. Česnik 40 kr.

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj, 13. decembra. Mej današnja sejo zbornice so se posvetovali ministri ter se izrekli, da vlada za sedaj še ne odstopi. Ako bi bilo treba sedanje vladne predloge rešiti po § 14., ima vlada za odstop še dovolj časa. O tem pa, ali bo mogoče te predloge parlamentarnim potom pravočasno rešiti, se ministri niso posvetovali.

Dunaj, 13. decembra. Današnja seja državnega zbora je bila zelo viharina. — Posl. Berks je vprašal predsednika zbornice z ozirom na to, da je bilo v tem zasedanju vloženih že 457 interpelacij (čujte, čujte!), da pa je vlada odgovorila od teh le na 11, ter da je s tem pravica interpeliranja popolno iluzorna, ali hoče posredovati pri vladi, da varuje to pravico zbornice. Posebe je omenjal vitez Berks, da je bilo stavljenih na min. Kindingerja (Proč ž njim!) 88 intr., in da še na nobeno ni odgovoril, dasi so mnoge zelo važne in bi odgovor gotovo pomir. vplival na razbur. duhove. Minister s tem nekako prezira stališče poslancev. Predsednik obljubi, da bo v tem pogledu posredoval pri vladi. — Posl. Stran-sky in Brzorad zahtevata od predsednika, da glede na izjavo razjarjenega poslanca König-a vpraša zbornico, ako pritrdi, da se skliče grajalni odsek. Predsednik pravi, da je o tem se že včeraj izjavil. Nato je nastal silen ropot pri Mladočehih: Zbornica naj se vpraša! Mi ne dovolimo nobene razprave, dokler predsednik ne ugotovi naši zahtevi! Pred ministerskimi klopki so se začeli prepirati češki in socijalistični poslanci in so se skoro spoprijeli. Posl. Engel in Kramar sta posredovala, a nju tovariši so vstrajali pri svoji zahtevi. Predsednik je na to dejal, da bo na koncu seje vstregel tej zahtevi. Nato se je nadaljevala debata o kvoti.

Dunaj, 13. decembra. K dnevnemu redu se je oglasil posl. Fort, ki že dolgo govori. — Mladočehi zahtevajo, da se najprej razpravljajo naredbeni odloki po § 14., ako se tej njih zahtevi ne ugotovi, tedaj bodo tudi posvetovanja o kvoti in o porazdelitvenem zakonu onemogočili. Ta sklep so tudi naznanili izvrševalnemu odboru desnice.

Dunaj, 13. decembra. Posl. Ferjančič je v odseku govoril o davku na sladkor ter se pritoževal, da se kaznujejo kontrolisti, ako se brez vsakega slabega namena zglase v materinem jeziku: nadalje se je potegoval, da se odstrani iz središča Ljubljane vojaško oskrbovališče in vojaška bolnica.

Dunaj, 13. decembra. Poročevalcem o vladni predlogi glede porazdelitvenega zakona je izvoljen posl. Tollinger, ki pa je izjavil, da prevzame poročilo le za slučaj, da se v ogerski zbornici poprej reši kvotna predloga.

Dunaj, 13. decembra. Preiskovalni odsek za dogodke na Moravskem in v Graslci povodom zadnjih izgrediv je soglasno sklenil pozvati vlado, naj vse radi političkih motivov obsojene pomilosti in skrbi za vdove in sirote nesrečnih žrtev ter za oškodovance.

Vojska v Južni Afriki.

Le prekmalu se je pokazalo, da je v soboto poraženi general Gatacre v svojem oficijelnem poročilu omenil le polovico izgub in da tolikega poraza še niso doživeli Angleži. Po poročilih namreč, ki so došla včeraj preko Bruselja, se sme z vso gotovostjo sklepati, da je izgubil Gatacre 1200 mož, od teh so mu Buri ujeli celih 700 bojevnikov. Ako je toraj štela angleška armada, kakor se sedaj oficijelno trdi, samo 2500 mož, izgubil je general 44% svoje vojske, a padlo je samo 18% mož, vse drugo je izkušeni angleški general prepustil svojemu nasprotniku brez boja. Vendar pa niti sedaj ni dokazano, da bi bil jeden del njegove armade, blizu 2000 mož, ostal v Queenstownu, ker bi bilo tako cepljenje močij v najkritičnejših dnevih naravnost neumevno.

Kaj neki poreče k temu porazu vrhovni angleški poveljnik general Buller, ki je baje stavil, da bo jeden mesec po njegovem dohodu na južno-afriška tla raz Pretorije vihrala angleška zastava. Odkar je mož stopil na natala tla, po-

staja položaj za Angleže vsak dan bolj kritičen, poraz za porazom se množi in na vsi črti napredujejo burski oddelki. Z delitvijo novo došle armade na tri dele si je le pomnožil število ugodnih krajev za poraze. Mesto, da bi bil, kakor je bilo prvotno sklenjeno, z vso svojo armado odšel na natala tla, je pa proti Kimberleyu, je poslal nad tretjino armade v vzhodni del Kaplanda, generalu Methuen pa ukazal, naj prodira takoj dalje in ne čaka niti nove pomoči.

Ta do cela napačna taktika kaže sedaj posledice, nad katerimi se Buri ne morejo prav nič pritoževati. Osamljene so sedaj vse angleške armade. Methuen, French in Gatacre se ne morejo gani, pa tudi Buller ne dela nobene častne izjeme. Posadke v Mafeking, Kimberleyu in Ladysmithu zastonj pričakujejo pomoči in z veliko skrbjo računajo, koliko dnij jim bo še mogoče kljubovati Burom ob pičli množini hrane in streliva. Neznosni položaj v imenovanih mestih dokazujejo pač najbolj neštevilni poskusi posamnih posadk rešiti se iz obleganih mest. Seveda se jim izjalovi vsak tak korak in ne redko z znatnimi izgubami. Buri so sicer mirni in nočejo po nepotrebnem žrtvovati svojih močij, dobro vedo, da je lakota v angleških posadkah njih najboljši zaveznik.

Se huje posledice pa imajo ti porazi za Angleže v kapski koloniji, kjer pa Buller prav nič ne more pomagati. Vstasi so dobili pogum, kate-rega jim ne odvzame niti slučajna Bullerjeva zmaga v Natalu, in prišlo je že tako daleč, da si Anglija ne bi upala poslati novih močij proti De Aaru, ko bi jih tudi imela.

London, 13. decembra. Tukajšnje vladne kroge je zelo presenetilo Burom prijazno gibanje v Zveznih državah in posebno okolnost, da je senat v Washingtonu v posebni resoluciji izrazil simpatije Burom. — Nevarno za sedanji trenutek se zdi vladi tudi gibanje mej Irci. Župan dublinskega mesta je v zbornici končal Burom simpatični govor z besedami: „Živel Krüger!“

Pretorija, 13. decembra. V boju pri postaji Stormberg ob istoimenskem gorovju so ujeli Buri 672 angleških vojakov.

Kapstadt, 13. decembra. Pri reki Modder se je bil 10. t. m. boj mej dvema oddelkoma. O uspehu poročja general Cronje: Naši so vztrajali na svojih postojankah, 50 Angležev smo poslali v Pretorijo.

London, 13. decembra. Reuterjev urad poročja iz Pretorije 9. t. m.: Burske predstraže naznanjajo, da se general Methuen približuje burskemu taboru.

Durban, 13. decembra. Pri Colensu sta se sprijela 11. t. m. dva nasprotna oddelka. Buri so vztrajali na svojem mestu. Železniški most pri Colenso je razrušen.

Laurencio-Marquez, 13. decembra. Po poročilih iz Pretorije so Angleži poskušali udreti iz Kimberleya, da bi prepodili Bure pri Kamperdamu in si osvojili vodovod. Vsi angleški streli so ostali brez učinka. Podrobnosti niso znane.

Cena žitu na dunajski borzi dné 12. decembra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	gl. 8 07 do gl. 8 08
Rž za pomlad	» 6 77 » » 6 78
Turšica za maj-junij . . .	» 5 28 » » 5 29
Oves za pomlad	» 5 38 » » 5 39

SLOVENCI,

pristopajte k

„Naši straži“!

Bogato izbero

božičnih in novoletnih daril

priporočja 975 6-1

drogheria F. Petauer v Ljubljani.

Vkusno vrejena lepotilna sredstva, mične novosti po različnih cenah.

Toaletni predmeti, dišave, čaj, rum, konjak, likêri, vina.

Fotografični aparati, prijetna in poučna zabava za mladino in odrasle.

Umrli so:

11. decembra. Alojzija Turk, kramarica, 41 let, Prešernove ulice 22, srčna hiba.

Meteorologično poročilo.

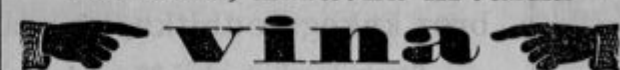
Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
12	9. zvečer	730.9	-9.7	sr. jvzh.	oblačno	
13	7 zjutraj	728.3	-11.4	sr. svzh.	del. oblak.	2.5
	2. popol.	725.7	-7.7	sl. jug	oblačno	
Srednja včerajšnja temperatura -10.2°, normale: -1.3°.						

Spreten kovač,

kateremu se izroči kovačnica, sprejme se takoj pri gosp. Karol Lenče-tu v Laverici pri Ljubljani. 931 6

Izvrstna, naravna hrvaška

priporočja iz svojega kleta

Mirko Broz v Zagrebu

Oddaja jih v sodih od 50, 100, 200, 300 l. itd. po 22, 23, 24, 25, 26 liter iz let 1895, 1896, 1897, 1898. Sode računam posebej ali nazaj jemljem franko. Vsa moja vina so analizirana in jamčim za njih naravnost. 726 50-43

Dobro Izabela-vino

hektoliter po 10-15 gld., postavljeno na goriski kolodvor, se kupuje potom „Kmetijske zadruge v Št. Petru pri Gorici“. 959 3-3

Eričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9

in Sv. Petra cesta št. 4

prodajata 942 6-4

vse v zalogi nahajajoče se konfekcijske predmete

po znižani ceni.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporočja:

Fliloteja sv. Frančiška Sal. ali naved k bogoljubnemu življenju. S pridejanim molitvenikom. Po francoskem izvirniku poslovenil Ant. Kržič. Stranij XVI + 503. V usnji z marmorno ali rudečo obrezo 90 kr., z zla-o obrezo 1 gld. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Pot v nebesa ali življenje udov tretjega reda sv. Frančiška Ser. ki med svetom živijo. Spisal o Nikolaj Meznarič, 5. pomnoženi natis. Stranij VI + 583. V usnji z marmorno ali rudečo obrezo 90 kr., z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Oboje je dobiti tudi v prodajalnici kat. tiskovnega društva (prej H. Niemann).

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: čez 2 milijona gld.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona gld.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče štev. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

Sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899:
2.112.219 gld. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1899:
6.757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.
— Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

853 17

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Jostp Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v St. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Odborniki:
Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.
Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.
Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Štubar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Lak, kovinasti, mrzel uporabljen v poljubni boji, za
tvrđki RRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske
ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 23 11—8

Kurja očesa,

trdo kožo, žulje itd. odpravi urno, brez bolečin in gotovo iz-
vrstni in v vspehih nedosegljivi Trnkóczy-jev obliž, ki je dobiti v „Fran-
čiškovi lekarni“ na Dunaji, V. 2, Schönbrunnerstrasse 107. Cena
60 kr., po pošti 65 kr., franko ter rekomandirano 80 kr. — po povzetju ali
če se denar (tudi v znamkah) naprej pošlje. Obliž za poskušnjo 35, po pošti
40 kr. — **Učinek zjamčen!** — Razpošilja se točno.

V Ljubljani je dobiti v lekarni Ubald pl. Trnkóczy-ja na
Glavnem trgu št. 4. 109 20—1

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbi po najnižjih cenah.

227 75

Národna jed

postati morajo **testenine** iz prve kranjske
tovarne testenin

Žnideršič & Valenčič v Ilir. Bistrici

po njih izbornem okusu, obilnej redilnosti, nizki ceni in jednostavnem pripravljanju.
Zahtevajte jih po vseh prodajalnicah jestvin. 954 2

Telefon štev. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane
etekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokollirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet štev. 847 533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dné do dné po 4 $\frac{1}{2}$ %.
Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 13. decembra.

Skupni državni dolg v notah	98 gld. 65 kr.
Skupni državni dolg v srebru	98 » 35 »
Avstrijska zlata renta 4%	116 » 30 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99 » — »
Ogerska zlata renta 4%	116 » 30 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	94 » 80 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	910 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	375 » 50 »
London vista	121 » 07 $\frac{1}{2}$ »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » 02 »
20 mark	11 » 80 »
20 frankov (napoleonidor)	9 » 61 »
Italijanski bankovci	44 » 95 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dné 12. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	168 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 25 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 30 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	187 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 25 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. ostr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Prioritetne obveznice državne železnice	209 » 50 »
» » južne železnice 3%	165 » 50 »
» » južne železnice 5%	118 » 75 »
» » dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	19 » 90 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	86 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	85 » 75 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	92 » — »
Ljubljanske srečke	25 » 50 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3045 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	416 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	68 » 85 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	100 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	274 » 50 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	208 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kuliantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestrni svetli za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.